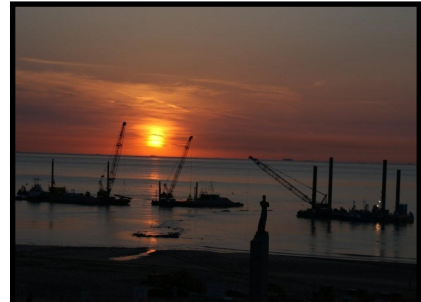

29ste JAARGANG - NUMMER 3 - 2017

JULI - AUGUSTUS - SEPTEMBER

GIDSENKRING LANGE NELLE OOSTENDE

OPROEP: bezorg je mailadres aan onze secretaris, zodat je bij wijzigingen in de programmatie/activiteiten asap verwittigd kunt worden: patricia.veris@skynet.be

IN DIT NUMMER

67	Voorwoord	Marc Loy
69	Open Monumentendag	Redactie
72	Activiteiten najaar 2017	Redactie
76	Gelezen & gehoord & opgemerkt	Redactie
83	Majestic Hotel – 23 oktober 1914	Erwin Mahieu
85	Wat een gids l(ei/ij)den kan ...	Guido Dekeyrel
86	Duitse spionnen in Oostende WOI	Georges Ruys
90	‘t Leven op de maalboten 1967-1977 dl. 3	Arne Pyson

BEZOEK OOK ONZE WEBSITE
www.gidsenkringoostende.be

STEUNENDE LEDEN

Angilis D.
Barbe A.
Comeyne Boudewijn
De Poerck R.
Degelin-Selis L.
Dumarey Roger
Francier J. -Deman
Geldhof Ronny
Ghesquière Martha
Leeuwerck Marcel
Lingier A.
Plasschaert Rafael
Rosseau Christianne
Slabbinck Bart
Taelman E.
Van Hove Yasmina
Verborgh Johan
Versluys Willy

Driemaandelijks blad van de Oostendse
GIDSENKRING LANGE NELLE vzw.
29ste jaargang
Nummer 3
Juli - augustus - september 2017

Coverblz.. met foto's Marc Loy & Dirk Beirens

Colofon

Voorzitter: Marc Loy

Verantwoordelijke uitgever:
Marc Loy
Albert I - Promenade 3 / 21
8400 Oostende

Eindredactie, vormgeving en correspondentie
Dirk Beirens
dirkbeirens@telenet.be

De medewerkers aan dit blad zijn zelf
verantwoordelijk voor de door hen
getekende bijdragen.

Overname van artikels/bijdragen **zonder
uitdrukkelijke copyrightvermelding**
mag mits bronvermelding.

Dispatching:
Tel. 059 80 73 81
e-mail: info@oostendeahoy.be

Rekeningnummer:
Gidsenkring Lange Nelle vzw
BE91 3800 0491 8476

Lid wordt u voor 15€ per jaar.
Buitenland: 20€
Gezinskaart: 20€ (2 gezinsleden)
Steunend lid: vanaf 25€ (2 gezinsleden)

Website: www.gidsenkringoostende.be

Gidsenlokaal: Spaans Huisje
Christinastraat, 67 Oostende

Tot Elke Prijs

Op 23 en 24 augustus was het precies 130 jaar geleden dat onze stad zijn vissersopstand beleefde. Bij een dramatisch treffen met politie, gendarmes en burgerwacht vallen er in het totaal vijf doden en tientallen gewonden. Evenveel vissers worden veroordeeld tot celstraffen en/of boetes.

Of we nu echt van een opstand mogen gewagen blijft discutabel. Het was zeker geen georganiseerd of geregisseerd driest spektakel en wellicht ook weinig of niet partijpolitiek gestuurd. Het drama haalt ook amper de frontpagina van de nationale pers. Maritiem heemkundige Roger Jansoone spreekt liever over een spontaan volksverzet, een plotse uitbarsting van een aanslepend ongenoegen.

De feiten: als Engelse vissersvaartuigen hun vis aanlanden in het handelsdok (nu Mercatordok) om ze ter veiling in de vismijn, de Cierk, ter hoogte van de huidige Mercatorsluis, aan te bieden, kieperen de moegetergde Oostendse vissers de bennen vis weer aan boord of in het dok. De woede van de vissersbevolking richt zich ook tegen reder en vishandelaar Louis Dossaer die de Engelse vis opkoopt. Zijn kantoren in de Cierk en de Kaaistraat worden zwaar beschadigd. Ook op 24 augustus zijn er relletjes en wordt er op de vissers gevuurd. Pas na een paar dagen luwen de woede en schermutselingen.

De kiemen van deze opstand moeten wellicht niet gezocht worden in de (overigens reële) wantoestanden en uitbuiting van onze vissers, maar in het tergend optreden van de Engelsen die met hun drijfnetten het de boomkorvissers uit de buurlanden erg moeilijk maken en zich daarbij beschermd voelen door de Conventie van De Haag uit 1882. Ook zijn onze Oostendenaars met hun zeilvaartuigen geen partij voor de krachtiger en vluggere Engelse stoomvaartuigen.

Hoopgevende wissel op de toekomst van onze visserij is in de jaren na de opstand vooral de vervanging van de zeilers door stoomschepen, de visbakken, en het zout door vers en later geprefabriceerd ijs. In 1889 telt de Oostendse vloot amper 7 stoomschepen tegenover 180 zeilsloepen. In 1923 zijn er al 43 stomers, 30 motorschepen versus 136 grote en kleine zeilvaartuigen. De kentering is definitief ingezet.

Materiële relictten van die opstand zijn er in het stadsbeeld niet te vinden. Wel kunnen we als gidsen het drama situeren bij pakweg het standbeeld van Paster Pype of het schilderij 'De Gendarmes' van James Ensor. (vervolg op blz. 68)

Illustratie links: 'La garde civique d'Ostende tirant sur les émeutiers pour empêcher l'attaque d'un navire anglais'. Houtsnede in het Brusselse weekblad **Le Globe Illustré**, 18 september 1887

Toch is die dramatische episode in onze visserijgeschiedenis het bewaren en herdenken waard. Dus alle lof voor het project 'Tot Elke Prijs' dat zich in november e.k. stadsbreed onrolt.

Diverse culturele partners werken momenteel een veelzijdig programma uit over het sociale drama. Zo legt Doris Klausning de laatste hand aan haar roman 'Tot Elke Prijs', loopt tot het voorjaar 2018 de tentoonstelling 'Ik kom julder e bezoeksje brieng' een coproductie van De Plate en de KAZ.

Tweemaal ook brengen Mieke Felix en Marleen Van Remoortere hun verhaal 'De Lege Zee' in de Kapucijnenkerk. En in december wordt twee keer ook de productie 'Schiet! Dood uz! We moeten toch creperen van den hoenger!' in De Grote post opgevoerd onder de muzikale leiding van Dirk Ooms. Vanaf 7 oktober staat het volledig programma op: www.oostendecultuurstad.be of via www.uitinoostende.be. En als gidsen kunnen we de vissersopstand ook extra aandacht gunnen binnen onze maritieme wandelingen.

Marc Loy
Voorzitter

Illustratie hierboven: 'Ostende, la gendarmerie repoussant la foule ameutée'

Overlijden

Op 31 mei 2017 overleed op 60-jarige leeftijd de heer **Dirk Boucquez**, schoonbroer van ons bestuurslid Jeannine Boucquez-Laplasse.

Dirk was ooit leider van het orkest 'The Dirky Band'. Hij heeft in het verleden vaak op gerenommeerde Oostendse bals gespeeld met zijn toen negen man groot orkest: 'Bal du Rat Mort' - 'Bal van de Zeemacht' - 'Bal van de Burgemeester' - 'Bal van de Verlaten Kinderen' (Rechter A. Opstaele) - kermissen & zomerfestivals. De laatste jaren verzorgde hij op zondagmiddag de muzikale omlijsting van de brunchmaaltijd in het Thermae Palace als orgelist. Hij wisselde om de week af met Jo Arend, een gekend muzikant in onze regio. De laatste zes maanden stelde hij vast dat hij noten mis sloeg, wat normaal niet of zelden gebeurde. Zijn handen lieten het meer en meer afweten en andere bewegingen werden moeilijk. Diagnose: Amyotrofische Laterale Sclerose (ALS). Na een val thuis is hij met verwondingen in het ziekenhuis beland en uiteindelijk overleden.

Op 15 augustus 2017 overleed ons steunend lid **André Perdaens**, 94 jaar oud.

In naam van alle leden en gidsen biedt de redactie haar blikken van oprecht medeleven aan de getroffen families aan.

OPEN MONUMENTENDAG OOSTENDE 2017

Zondag 10 september

Info: <https://www.oostende.be/nieuwsdetail.aspx?id=15641>

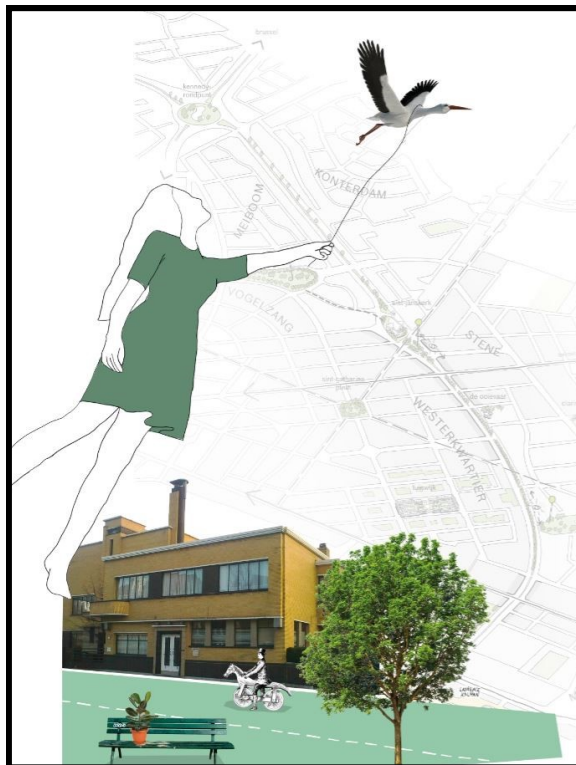
Op 10 september 2017 is de **Elisabethlaan** the place to be in Oostende, want dan valt er voor jong en oud heel wat te beleven op Open Monumentendag.

Met Open Monumentendag 2017 focussen we op de **derde historische as van Oostende:**

de Elisabethlaan.

De begin jaren '40 voltooide ringweg start in Mariakerke en loopt over het kanaal en de spoorlijn om aan de andere zijde de vuurtorenwijk te ontsluiten. Op 10/09 fungeert de as als 'Memory Lane' en staat ze symbool voor stedelijke mobiliteit. Om dit aspect extra te benadrukken is de as op Open Monumentendag verkeersvrij: van de Vredestraat tot achter de Sint-Janskerk. We voorzien tal van activiteiten die het historische, hedendaagse en toekomstgerichte mobiliteitsverhaal vertellen.

We roepen je ook actief op om de auto thuis te laten en te voet of met de fiets Open Monumentendag 2017 te komen beleven. Kom je liever met de step of skeelers: prima!

Bovendien kun je je laten vervoeren door een historische lijnbus uit de collectie van NostalBus. Deze jonge vzw heeft als doel het bewaren, restaureren, rijvaardig maken en houden van oude Belgische lijnbussen uit de periode 1977 - 1991. De bussen behoren tot het Belgisch industrieel en roerend erfgoed.

Activiteiten mobiliteit:

Mobiliteit van de jaren '40 tot nu - oldtimerparade en verhalen op de achterbank

Stella Lux

Viewpoint Elisabethlaan Sky Watch

Verzoekplaatjes DJ-Booth

Caravan Photobooth

Gekke fietsen

Racen in retro-loopautotjes

Kunstacademie brengt het mobiliteitsverhaal tot leven

Kamishibai op wielen

Theater Tol

Cellograph

Ook dit jaar gaan we dieper in op het urbaan-architecturale aspect van de stad en haar patrimonium. Dit doen we door op de Elisabethlaan drie activiteitenknooppunten in te plannen >>>>>

OPEN MONUMENTENDAG OOSTENDE 2017

Het **OCHTENDKNOOPPUNT** belichaamt het wakker worden in de stad. Kom in de nacht van 09 op 10/09 kamperen op het speelplein langs de Elisabethlaan. Breng je tent en slaapgerei mee! 's Ochtends schenken we koffie en kun je sportief aan de dag beginnen met sessies yoga of retrogymnastiek.

Activiteiten ochtendknooppunt:

Open Tent - uniek en eenmalig: urban camping in Oostende

Cellograph - work in progress: Siegfried Vynck

Voor de vroege vogels

Yoga in de stad

Tai chi

Retro-gymnastiek

Het **MIDDAGKNOOPPUNT** situeert zich rond de Sint-Janskerk en symboliseert duurzaam leven en leefbaar wonen in de stad: initiatieven gebaseerd op het Urban Commons- en Peer 2 Peer denken staan centraal. We organiseren een gezellige markt met infostandjes, workshops, toonmomenten. Honger gekregen? Schuif hier aan voor een eerlijke hap.

Activiteiten middagknooppunt:

Natuurlijke cosmetica / eco-poetsproducten

Urban Commons markt

De verplaatsbare leegte

Het **NAMIDDAGKNOOPPUNT** ligt in het Vogelzangpark, de Generaal Jungbluthlaan en de Elisabethlaan achter de Sint-Janskerk (tot aan de Seringenstraat) en staat voor participatie, doe-activiteiten en ontspanning. Wist je dat dit terrein gelegen op de voormalige 'Butterpit' het voetbalveld van 'den As' (AS Oostende) was? Zin in een wedstrijdje? Voor wie voetbal niet in de genen zit: laat je niet afschrikken en speel een partijtje krolf of probeer enkele nieuwe volksspelen uit.

Activiteiten namiddagknooppunt:

70 jaar ASO - lezing door Rudy Benthein en expo

Koor 'De Twaalfde Man' - voetballiederen

Retrovoetbalwedstrijd - 'Shotten' in de praktijk

Brood en spelen

Speelstraat voor 1 dag

Ondersteboven

Wandeling doorheen de tuinwijk 'Het Westerkwartier'

Wandeling met gids op en rond de Elisabethlaan

Lezing door architect Tom Van Mieghem

Lezing door Dries Tys prof Middeleeuwse Archeologie en Landschapsgeschiedenis aan de VUB

Lezing door Dirk Holemans, coördinator van de sociaal-ecologische denktank Oikos

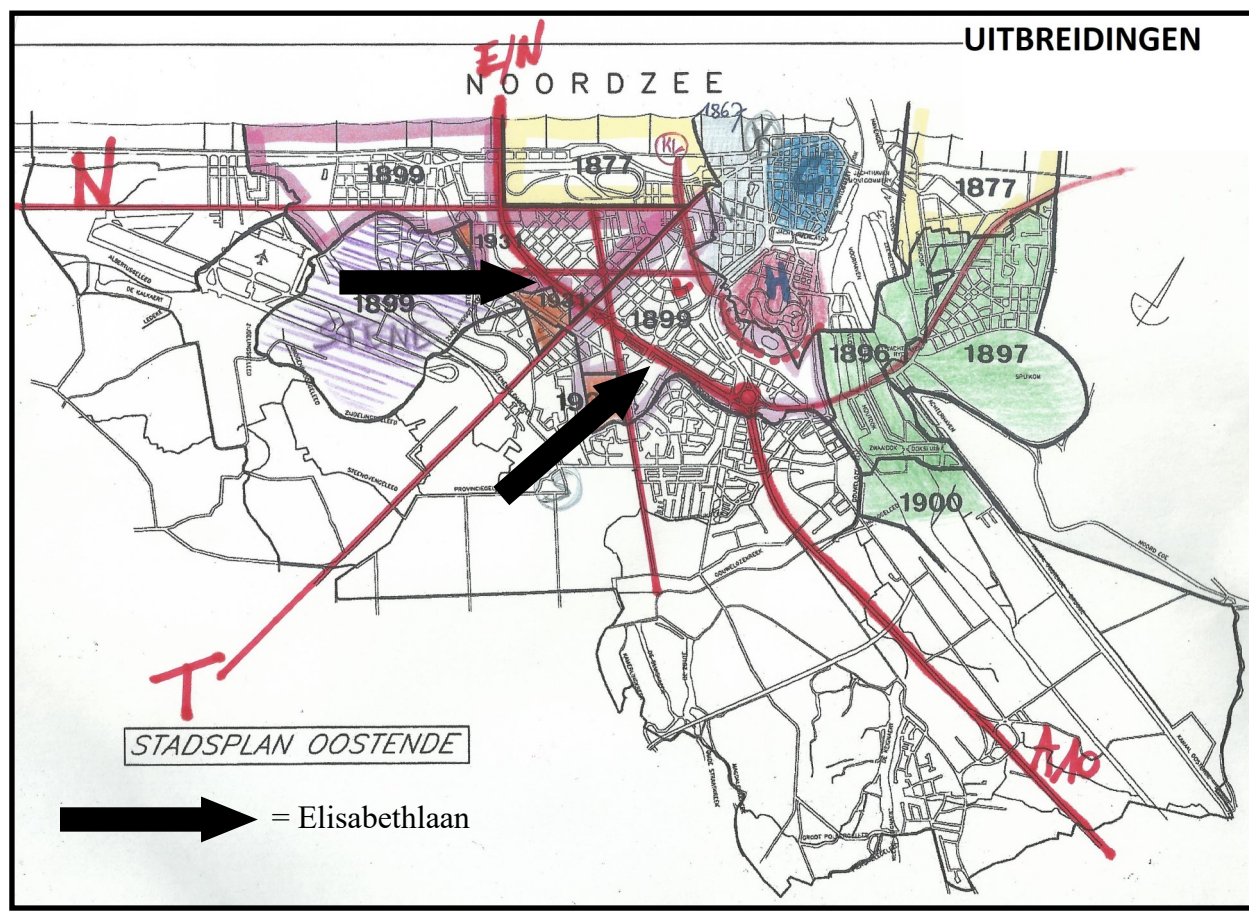
Kortom; ervaar tijdens Open Monumentendag de Oostendse Elisabethlaan, in de diepte, in de breedte en loop gerust nog even een blokje om naar de verschillende Oostendse erfgoedpartners. Alle details en een compleet overzicht van het programma vind je in de folder. Bovendien zijn alle activiteiten gratis, maar voor sommige moet je vooraf inschrijven. Ook is Open Monumentendag traditioneel het feest voor iedere UiTPAS'er! Tijdens Open Monumentendag halen we de leukste omruilvoordelen uit de kast. Vergeet dus zeker je UiTPAS niet.

OPEN MONUMENTENDAG OOSTENDE 2017

ELISABETHLAAN

In aansluiting bij de Northlaan, van Nieuwpoortsesteenweg naar President Kennedyplein-rotonde. Aanleg 1906-1907 als ringweg omheen de verdere westelijke stadsuitleg vanaf de Koninginne-laan cf. plan van V. Besme van 1899. Oorspronkelijk volledig stadsringconcept vanaf Mariakerke ten noorden in wijde boog omheen het Maria-Hendrikapark ten zuiden, over spoorweg, achterhaven en kanaal Brugge-Oostende naar de geplande nieuwe Vuurtorenwijk ten oosten van de havengeul. Vlg. uiteindelijk plan van Besme buigt ring vanaf de Torhoutsesteenweg af naar het Maria-Hendrikapark cf. huidig tracé Generaal Jungbluthlaan, Vogelzangpark en Stijn Streuvelslaun, voorheen Albertlaan en initieel ontworpen als aftakking van de Elisabethlaan; aanleg opgestart begin jaren 1900 maar uiteindelijk opgegeven. Licht gebogen ringgedeelte tussen Nieuwpoortse en Torhoutsesteenweg als weg met gescheiden rijbanen pas voltooid kort voor de Tweede Wereldoorlog en midden de jaren 1950 heraangelegd naar aanleiding van het recht doortrekken van de Elisabethlaan naar de autosnelweg Brussel-Oostende, dit in het kader van de aansluiting A 10 - stad via rond verkeersknooppunt President Kennedyplein ten zuiden van het Maria-Hendrikapark. Naast de ringweg is de Elisabethlaan tevens de ruggengraat van de westelijke stadsuitleg, ten noorden ervan vnl. daterend uit het interbellum, ten zuiden van latere datum tot recent cf. o.m. verkaveling in de jaren 1990 van gronden van de vroegere Hamiltonhoeve ter hoogte van het verdwenen Sint-Isabellaforst. Nogal onsamenhangende scenografie. Kruispunt met Stuiverstraat sinds 1933 als locatie van parochiekerk Sint-Jan Baptist. Rijbebouwing aan kruispunt èn in aansluiting bij Torhoutsesteenweg en Stuiverstraat.

<https://inventaris.onroerendergoed.be/erfgoedobjecten/108036>

ZATERDAG 23 SEPTEMBER 2017:

MARITIEME WANDELING IN BRUGGE

o.l.v. Joris Surmont

De wandeling (met korte drankpauze) is uiteraard helemaal gericht op de bloei van de middeleeuwse haven, haar verval en revival in de 17de eeuw en het ontstaan van Zeebrugge.

Parcours: Sasplein, Brasserie Du Phare (start) - Godshuis 'De Schiptjes' - OLV ter Potterie (niet binnen) - Hotel di Medici - St Gilliskerk (binnen beperkt tot de Trinitariërs en Capiteyn Janssins) - Oosterlingenplein - Woensdagmarkt - Jan van Eyckplein - Biskajerplein - Kraanplein - Vlaamingstraat - Grote Markt - Philip Stockstraat - Burg - Vismarkt - Steenhoudersdijk - Mee-straat - Hoogstraat - Verversdijk - Spinolarei - Jan Van Eyckplein

Langsheen het genoemde traject (+/- 6km) wordt gefocust op historische figuren, gebouwen en pleinen in relatie met het maritieme en minder op de aspecten die aan bod komen tijdens een klassieke rondleiding.

Joris Surmont (°1954) volgde eerst een opleiding aan de Visserijschool John Bauwens en werd daarna technicus aan boord van IJslaanvaarders. Vervolgens studeerde hij bij de Marine en werkte als technisch officier aan de fregatten en bij de Aankoopdienst. Hij gaf ook les in Brugge en aan het Navigo. Hij is ook gids.

Brugge rond 1649 door Joan Blaeu in de Atlas van Loon

Afspraak: 14.30 uur stipt aan de **Brasserie Du Phare** aan het Sasplein 2 (zie plan hierboven rechts) en einde op het Jan van Eyckplein, waar je de bus kunt nemen naar de startplaats of het station.

Duur 2u.30m. - Leden: gratis & niet-leden: € 2,5

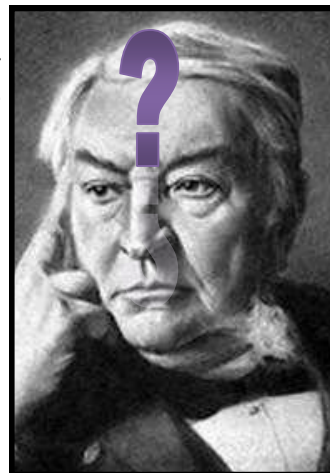
Inschrijving bij Patricia Veris liefst 8 dagen op voorhand.
op 059 80 62 39 of via mail: patricia.veris@skynet.be

VRIJDAG 20 OKTOBER 2017: OOSTENDE EN HAAR MINISTERS

geïllustreerde lezing door Michel de Wit

Wist je dat ten tijde van Leopold II een geboren Oostendenaar premier was? Ook in de verdere Belgische geschiedenis passeerde, tot op vandaag, regelmatig een Oostendenaar met ministeriële verantwoordelijkheid de revue.

Tijdens deze lezing zien we hoe lokale en nationale politiek elkaar wederzijds beïnvloeden en zo letterlijk en figuurlijk de stad vorm geven. Boeiende verhalen, verrassende anekdotes en interessante politieke personages geven een andere invalshoek op de ontwikkeling van Oostende.

Afspraak: 19.30 uur Spaans Huisje, Christinastraat 67, Oostende

Maximaal 25 personen - Leden: gratis & niet-leden: € 2,5

Inschrijving bij Patricia Veris, liefst 8 dagen op voorhand.

op 059 80 62 39 of via mail: patricia.veris@skynet.be

TOEMAATJE

De **Koninklijke Schenking** is een Belgische autonome openbare instelling die het beheer en de beschikking heeft over de roerende en onroerende goederen van het Belgisch koningshuis.

De schenking beheert onder meer de talrijke gronden, kastelen en andere gebouwen die koning Leopold II van België in 1900 aan de Belgische staat schonk ter gelegenheid van zijn 65ste verjaardag. **De Belgische staat aanvaardde deze schenking bij wet van 31 december 1903.** Koning Leopold II stelde hierbij drie beperkende voorwaarden: a) een aantal van die gronden en gebouwen mochten nooit verkocht worden; b) sommige kastelen en terreinen moesten hun oorspronkelijke functie en uitzicht bewaren; c) een deel moest ter beschikking staan van zijn troonopvolgers.

De schenking wordt bestuurd door een **beheerraad bestaande uit tien leden**, waaronder vier dignitarissen of gewezen dignitarissen van het Hof; daarnaast kan iedere vorst die geregeerd heeft, of een overlevende echtgenoot die een van de goederen bewoont, zich door een hofdignitaris in de raad laten vertegenwoordigen. De intendant van de koning maakt qualitate qua deel uit van de beheerraad. Baron Paul Buysse is de voorzitter van de schenking.

Naast de bezittingen die ter beschikking staan van de koninklijke familie, zijn er nog andere zoals kantoorgebouwen, residenties, golfterreinen of landbouwgronden, die de schenking **verhuurt**. Met de opbrengst ervan wordt het patrimonium onderhouden. Wat Oostende aan gaat worden vermeld: Gaanderijen en park, Wellingtonrenbaan, **sinds 2014: Luxerusthuis James Ensor te Oostende (44 suites en 112 kamers met bouwprijs € 5,85 miljoen) gelegen Nieuwpoortsesteenweg aan de Wellingtonrenbaan;** Noorse Stallen, Residentie in de Langestraat.

https://nl.wikipedia.org/wiki/Koninklijke_Schenking

DINSDAG 28 NOVEMBER 2017: **BEZOEK KLOOSTER 'ZONNELIED'**

o.l.v. Marc Felix

Het monasterium 'het **Zonnelied**' in de Mariakerkelaan werd tussen 1957 en 1967 ontworpen door ir. architect Paul Felix. Dit religieus complex betekent een hoogtepunt in het oeuvre van ir. architect Paul Felix (1913-1981). Zijn zoon ir. architect Marc Felix is bereid ons rond te leiden op **dinsdag 28 november 2017**. Hij zal het o.a. hebben over de bouwgeschiedenis van het slotklooster en de tijdloze architectuur van een van de iconen van het naoorlogse modernisme in Vlaanderen en de recente restauratieprojecten.

Een stukje geschiedenis

Op 3 juni 1862 komen zes zusters vanuit het clarissenklooster te Brugge zich vestigen in Oostende. De zusters wonen in een geschonken huis en er worden enkele aanpalende woningen aangekocht en tot klooster omgebouwd. Na de oorlog staan de zusters voor de keuze: ofwel veel geld investeren in het restaureren van hun bouwvallige woonst, met een bedenkelijk resultaat, ofwel een nieuwbouw realiseren op een andere locatie. Uiteindelijk kiezen ze voor het tweede en in 1957 wordt even buiten Oostende met de bouw van

een klooster gestart. Het resultaat is buitengewoon. Door een uitstekende samenwerking tussen architect Paul Felix en de toenmalige abdis slaagt men erin om de eigen spiritualiteit van eenvoud en verbondenheid met de natuur via de architectuur uit te drukken. Het licht is overal overdadig, maar beredeneerd aanwezig. Er is een voortdurende openheid op de natuur, door de talrijke tuintjes, waardoor binnen en buiten bijna in elkaar overvloeien. Om geen roepingen te moeten weigeren wegens plaatsgebrek, worden in 1965 uitbreidingswerken uitgevoerd die in 1967 voltooid worden.

(<http://www.clarissen.be/page/zusters-clarissen-oostende>)

Afspraak: 10.30 uur Klooster - Mariakerkelaan 212 - 8400 Oostende

Maximaal 25 personen - Leden: gratis & niet-leden: € 2,5

Inschrijving bij Patricia Veris, liefst 8 dagen op voorhand.

op 059 80 62 39 of via mail: patricia.veris@skynet.be

VRIJDAG 29 DECEMBER 2017:

‘Daniël, mijn vriend’ van GASTON DURIBREUX

geïllustreerde lezing door Stefaan Pennynck

Stefaan Pennynck (°Oostende, 1963) is licentiaat in de politieke wetenschappen en verwoed kunst- en erfgoedliefhebber. Hij volgde diverse leergangen Nederlandse en Engelse letterkunde en literatuurgeschiedenis aan de Universiteit Gent, alsook de opleiding voor erfhoeder in 2012-2013.

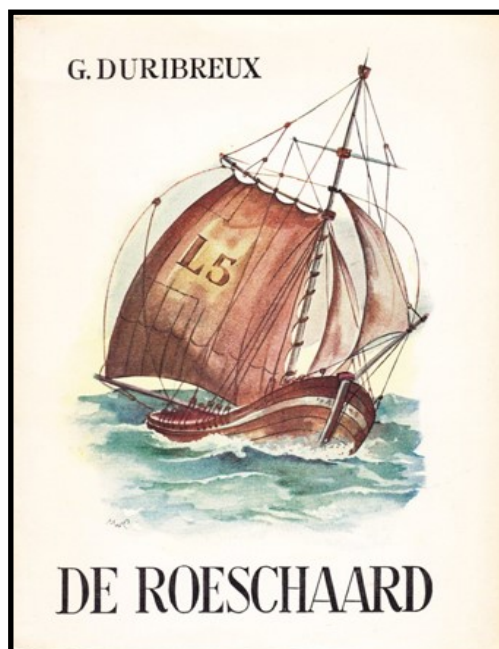
Vanuit een bijzondere interesse voor cultuurgeschiedenis en literatuur doet hij in het licht van het (bewaken van) immaterieel erfgoed onderzoek naar de waardevolle, maar deels vergeten Oostendse schrijver **Gaston Duribreux**. Over deze ‘romancier van de zee’ (1903-1986) schreef hij het essay “Daniël, mijn vriend. Voorstelling en analyse van een kortverhaal van Gaston Duribreux als literair document van de bezetting in Mariakerke tijdens WOP”, waarbij dit semi-autobiografisch literair document cultuurhistorisch geanalyseerd wordt (topografisch, de site Mariakerke in 1917, psychologisch, ethisch en gesitueerd binnen het literair werk van G.Duribreux). Over dit en ander werk van Duribreux verschenen van hem ook artikels in het tijdschrift van de Oostendse Heemkring De Plate. Voor Drijf-hout schreef hij het fictief verhaal “Villa Bagatelle: maritiem literair walhalla aan zee” over het familiepension van de hotelier-schrijver Duribreux.

Stefaan is ook de initiatiefnemer van de nieuwe wandeling:

‘In het zog van de Roeschaard - Moord en wraak in het Oostendse visserskwartier (1908-1928)’

die zowel voor de individuele wandelaar (met kaart en vouwblad) als voor groepen (met medewerking van Dirk Beirens) uitgewerkt is en die in het najaar gepresenteerd zal worden.

“Onze wandeling volgt het verhaal uit het boek ‘De Roeschaard. Een visschersroman’ uit 1943 van de Oostendse schrijver Gaston Duribreux. We loodsen je mee langs enkele plaatsen in het Oostendse stadscentrum waar zich gebeurtenissen uit de roman afspelen. We vullen de verhaallijn aan met citaten uit het boek en informatie over de locatie.”

Afspraak: 19.30 uur Spaans Huisje, Christinastraat 67, Oostende
Maximaal 25 personen - Leden: gratis & niet-leden: € 2,5

Inschrijving bij Patricia Veris, liefst 8 dagen op voorhand.

op 059 80 62 39 of via mail: patricia.veris@skynet.be

<https://inventaris.onroerendergoed.be/aanduidingsobjecten/14776>

Garnalenvisser Crangon

VASTSTELLING INVENTARIS VAREND ERFGOED

ID : 1447216-06-2017

Beschrijving Deze vaststelling betreft het vissersvaartuig Crangon (Latijn voor 'garnaal') een garnalenvisser die in **1964 in Zeebrugge bij De Graeve** werd gebouwd. Het schip doet vandaag tochten vanuit de haven van Oostende. De Crangon is beschermd als varend erfgoed.

Waarden

historische waarde

De Crangon is één van de laatste houten vissersvaartuigen in België en is het laatste dat uitgerust is met origineel vistuig voor de plankvisserij.

industrieel-archeologische waarde

Het scheepstype wordt in Oostende een garnalenvisser genoemd en gaat terug op het 19de-eeuwse houten kielschip met rondspant zonder spiegel. Het schip beschikt wel over overhangende stevens en werd ook voorzien van een hoge voorbouw door middel van een stalen stormbak. De Crangon heeft nog zijn originele Belgische ABC 3-cylindermotor uit 1964 (145pk). Bovendien is het aanwezige visserstuig eveneens origineel en van Belgische makelij. Het gaat onder meer om het oorspronkelijke via een riem aangedreven winchstelsel en de kookketel en cilinder voor het bereiden van garnaal. De Crangon vormt een materiële getuige van een bepaalde technologische fase in de constructie en uitrusting van vissersvaartuigen.

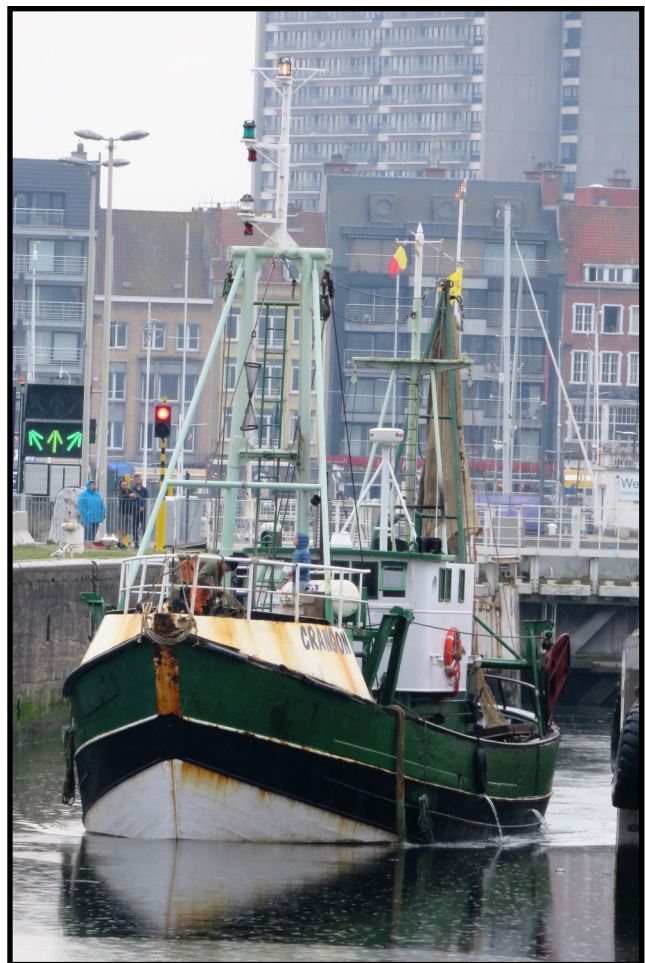
wetenschappelijke waarde

De Crangon illustreert de plankvisserijmethode waarmee garnaal werd gevestigd en waarvan het traditionele, proefondervindelijke karakter berust op observatie en het bedenken van praktische en op een bepaald ogenblik beschikbare, aan traditie gebonden en betaalbare middelen om het gestelde doel te bereiken.

sociaal-culturele waarde

De Crangon is een materiële getuige van de kustvaartvisserij uit de jaren 1960 en getuigt aldus van de arbeidsomstandigheden die toen normaal waren. Tevens valt het schip op door de sierlijke vorm die exemplarisch is voor het traditionele ambacht dat typerend is voor de Belgische scheepsbouw en die bepaalde cultuurgebonden esthetische en technische uitgangspunten perfect illustreert.

(foto D. Beirens)

<http://mooisvanme.blogspot.be/2015/11/het-stadsmuseum-in-oostende.html>

In september 2015 belandde ik wat 'op den wilden boef' met mijn moeder voor 2 dagen in de plezantste badplaats van België: Oostende .

Het plezante van Oostende is dat dat een typische badplaats is: ge hebt er een zee, en een strand en een typisch Belgische zeedijk en een pier en viskraampjes en ge kunt er met go-cars rijden en garnaalkroketten eten met zicht op een zonsondergang aan zee.

Maar het is terzelfdertijd ook een stad: ge kunt er winkelen en naar de mis gaan en optredens zien in het Casino-Kursaal alwaar ge als ge wat geld te veel hebt - daar hoor ik dus niet bij - ook uw geld kunt wegslijten en ge kunt er ook een beetje cultuur opsnuiven in een van de musea.

Het boek **“Woeste Kusten”** beschrijft een reis langs de randen van de Noordzee. De Britse journalist **Tom Blass** verzamelde vele verhalen over de Noordzee, **verzonnen en waar**. Maar het is niet steeds duidelijk **wanneer de auteur met de werkelijkheid een loopje neemt of wanneer hij correct verslag uitbrengt**.

(<http://bootmagazine.be/nieuws/boek-woeste-kusten-tom-blass-de-anekdote-voorbij>)

Reactie van **Peter Jacobs** met de bijdrage ‘FACTCHECK’ in ‘De Standaard’.

“(…) Maar er schort meer. Blass logeerde in Oostende in Hotel Theresen, dat hij letterlijk in geuren en kleuren beschrijft. Bestaat niet. Het moet Hotel Thevenet zijn. Hij bezocht de Eduard de Cuyperstrasse. Duitse straatnamen in Oostende? Neen, het is Eduard De Cuyperstraat. Misschien zijn dat schoonheidsfoutjes. Ik gebruik mijn schriftjes ook als geheugensteun om een naam, adres of datum niet te vergeten. En ook ik heb soms moeite om mijn krabbels nog te ontcijferen. Zo heeft Blass uit zijn notities Thermopylae in plaats van Thermae Palace Hotel overgeschreven. In de Nederlandse vertaling *Woeste kusten* (Hollandia) zijn enkele euvels gecorrigeerd (en is er een fout toegevoegd: Oostenders in plaats van Oostendenaren – of is dat een knipooog naar de soap *Eastenders?*). (…)”

<http://www.standaard.be/plus/20170303/bijlage/let/optimized>

HET KONINKLIJK INSTITUUT VOOR HET KUNSTPATRIMONIUM (KIK)

Het KIK is de federale wetenschappelijke instelling belast met de documentatie, studie en conservatie-restauratie van het culturele en artistieke erfgoed van ons land. Kunsthistorici, fotografen, scheikundigen, archeologen, ingenieurs en conservatoren-restaurateurs voeren interdisciplinair spitsonderzoek uit naar de materialen en technieken gebruikt in het erfgoed en naar de producten en methodes voor conservatie-restauratie.

Het KIK vormt een uniek instrument voor de ontsluiting van de wetenschappelijke, fotografische en technische documentatie in deze domeinen: <http://www.kikirpa.be/NL/>

In het hoofdmenu kan je doorklikken naar: Documentatie - Laboratoria - Conservatie & Restauratie - **BALat (databanken)** - Online documentatie - Publicaties

BALat = de Belgische kunstgeschiedenis in een muisklik, met bijna 650 000 gratis downloadbare foto's! Bij de foto's naast kunstwerken ook wat Oostends erfgoed ...

LUKAS-ART IN FLANDERS IS DE BEELDBANK VAN DE VLAAMSE MUSEA

Je kan meer dan 30 000 hogeresolutiefoto's van kunstwerken opzoeken via een eenvoudig zoekveld, je kan de beelden bekijken, inzoomen, gratis downloaden voor educatief gebruik en aankopen voor professionele doeleinden: <http://www.lukasweb.be/nl>

Deze database gebruikte Julien de Casabianca, de drijvende kracht achter **OUTING PROJECTS**, voor zijn werk op de kunstroute 'The Crystal Ship' in Oostende. Hij trekt historische werken uit hun context door ze in de publieke ruimte te plaatsen. Zo wil hij de grenzen tussen museumkunst en street art vervagen tot een toegankelijk geheel.

PRINTEN – PLOTTEN

KOPIEREN – DIGITALISEREN

INBINDEN – LAMINEREN

KANTOORARTIKELEN

STEMPELS – GRAVEERPLATEN

REPRODUX

Heilig Hartlaan 13

8400 OOSTENDE

Tel. 059/70.16.12

Fax 059/80.66.57

e-mail: reprodux@telenet.be

www.reprodux.be

UW REIS, ONZE PASSIE

AZURIET REIZEN

Kastanjelaan 3
8400 Oostende

059 51 49 51
info@azuriet.be

WWW.AZURIET.BE

WWW.CRUISEPLUS.BE/OOSTENDE

Audio-visuele uitleendienst in Oostende gaat weer open

Vanaf 8 november 2017 kunnen organisaties opnieuw in Oostende terecht voor een aanbod aan audiovisueel materiaal en promotiemateriaal. Nadat de provinciale Uitleendienst voor audio-visuele middelen eind februari de deuren sloot door de sloop van het pand op de Wandelaarskaai, zochten de Stad en de Provincie naar een oplossing. Het materiaal werd toen tijdelijk verhuisd naar de uitleenpost Brugge. Weldra komt er dus een nieuwe post in Oostende. De Stad stelt een ruimte in de Marconistraat 3 ter beschikking en de Provincie voorziet het materiaal en een personeelslid. Organisaties kunnen nu al reservaties maken via de online reservatietool op www.pudwvl.be. De uitleendienst in Oostende is open op dinsdag en donderdag van 9.00 tot 12.00 uur en van 13.00 tot 16.00 uur.

Op zeebenen door Oostende en Oostende tussen licht en donker

De digitale wandeling 'Op zeebenen door Oostende' voert je de stad in, op zoek naar het maritieme verleden van Oostende. Tijdens deze tocht sta je stil bij erfgoedlocaties zoals het Stadsmuseum en de Amandine, maar leer je ook bij over minder opvallende locaties die naar het Beleg van Oostende, de Oostendse kaapvaart en de Oostende-Doverlijn verwijzen.

Spilliaert en Oostende, je noemt ze in één adem. De digitale wandeling 'Léon Spilliaert. Oostende tussen licht en donker' voert je in de voetsporen van de kunstenaar door zijn stad en zijn inspiratiebronnen.

Tijdens de wandeling keer je zo'n 100 jaar terug in de tijd. Het Oostende van rond 1900 was een mondaine badplaats, uitverkoren bij al wie elegant en rijk was in Europa. Daarnaast was Oostende een echte havenstad waarbij de visserij een prominente rol in het economische leven vervulde. Je ontmoet echter Leon Spilliaert die je mee op sleeptouw neemt door zijn Oostende; een avondlijke, sfeervolle en soms grimmige stad. Doordat Spilliaert een maaglijder en een slechte slaper was, maakte hij lange nachtelijke wandelingen. Je vond hem 's nachts langs de zeedijk, starend naar de donkere zee-einder, schuilend tegen de wind onder de Koninklijke Gaanderijen. Hij vond zijn inspiratie in de eenzame badgast, de verregende zeedijk, de potsierlijke baadsters.

Ontdek het Oostendse erfgoed ook mobiel en maak verrassende digitale wandelingen in Oostende met je eigen smartphone. Installeer de gratis app Questl op je smartphone via de [Apple App Store](https://www.apple.com/nl/app-store) (voor iPhone) en via [Google Play](https://play.google.com/store/apps/details?id=com.questl) (voor apparaten met een Android besturingssysteem).

Meer info over hoe te werk te gaan op

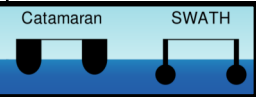
<https://www.oostende.be/product.aspx?id=19228>

CULTUURDIENST OOSTENDE

30 juli 2017: regenboog over zee vanop 'De Wandelaar' (zie inzet).

Het is een SWATH-schip ("Small Waterplane Area Twin Hull")

L 60,40m / B 25,16m

Foto:
Tom Pitteljon

VLOOT is een rederij gespecialiseerd in overheidsvaartuigen. Ze maakt via het agentschap Maritieme Dienstverlening en Kust deel uit van de Vlaamse overheid en staat mee in voor een vlot en veilig scheepvaartverkeer. Ze richt zich voornamelijk op de publieke sector, maar het komt voor dat de private sector ook wenst gebruik te maken van de specifieke kennis van VLOOT. De rederij zet een veertigtal vaartuigen in en stelt meer dan 500 collega's te werk op vijf verschillende locaties: Oostende, Nieuwpoort, Antwerpen, Gent en Vlissingen. De organisatie baseert zich op een continu streven naar innovatie, duurzaamheid en klantgerichtheid, en biedt een transparante werking en dienstverlening binnen een milieubewust kader.

MORDAN

NATUURVLEES DOBBELAERE
Christinastraat 69 - 8400 OOSTENDE

Tel. 059/50 52 45 - Fax: 059/50 07 85

e-mail: denatuurwinkelmordan@skynet.be

(400 m² verkoopsruimte)

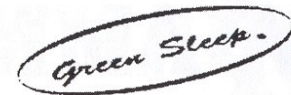
Openingsuren: 9.00 H. - 18.30 H.
Ook op zaterdag. Zondag gesloten

*De Natuurlijkste
zaak van de kust!*

**GREEN
SLEEP**

100% "NATUURLIJK"
SLAAPCOMFORT
(200 m² toonzaal, 1e verdieping)

Dieetvoeding, VERSE natuur-, vegetarische en biologische voeding.

Hormonenvrij vlees (vzw. Plattelandsontwikkeling)

Voedingssupplementen en sportvoeding. Natuurlijke cosmetica.

150 kruidenpreparaten uit eigen labo!

DESKUNDIG ADVIES VAN 4 PARAMEDICI EN HERBORIST

(meegedeeld)

Lief en leed in Wereldoorlog I

Een lezing door Greet Verschatse, naar het boek van Piet Bonquet (zie illustratie).

Miljoenen voornamelijk jonge mannen, verlieten noodgedwongen hun thuisbasis en hun vertrouwde omgeving, om aan het front te gaan vechten. In zijn boek laat de auteur, aan de hand van uittreksels uit hun dagboeken, jonge soldaten, officieren, pastoors en vele anderen aan het woord. Hij schrijft hoe ze seksueel aan hun trekken kwamen tijdens die verschrikkelijke tijden.

Hij beschrijft hoe zij op straat, in bordelen, of ergens in een achterkamertje door wat lijfelijk genot, de ellende van het front even konden vergeten. Vrouwen, op zoek naar extra inkomen, boden hen wat warmte en liefde aan. Veel vrouwen en militairen bekochten dit genot vaak met een verblijf in het hospitaal (of erger), door de verspreiding van vele seksuele aandoeningen. Dit verzwakte de troepen aanzienlijk en maatregelen werden ingevoerd.

De projectie van originele afbeeldingen maakt de beschrijving compleet.

PRAKTISCH

In Wijkcentrum 't Kasteel Zandvoorde
Kasteelstraat 22

Op zondagmorgen 24 september
(jawel)
om 10.30 uur
(deuren open vanaf 9.45 uur)

Bijdrage = €4,00
(steunkaarthouders €2,00)

Stoet ter gelegenheid van de opening van de Kursaal 1953

Een praalwagen in de Leopold II-laan. Op de achtergrond de zuidgevel van de Kursaal. Stoet ontworpen door Emile Bulcke.

Herkomst: **K.O.H.G.K. De Plate - Collectie Foto Luc**

Nog even herinneren aan de tentoonstelling **EMILE BULCKE**, kunstschilder en beeldhouwer (1875-1963) in het Stads-museum Oostende, Langestraat 69, Oostende. Ze is samengesteld door leden van De Plate en loopt tot 15 oktober 2017.

Wat gebeurt er met de 4 beelden in de Koninginnelaan??

De 4 “geredde” beelden van het door de Duitsers in juli 1944 opgeblazen postgebouw (°1906) stonden tot voor kort in de Koninginnelaan. Naar verluidt werden ze in ‘verzekerde bewaring’ genomen omdat het stuk van de laan tussen de Kaïrostraat en de Stijn Streuvelslaan nodig (en terecht) gerenoveerd wordt. De bestaande (deel naar de zee toe) fietsers- en voetgangerspromenade wordt doorgetrokken en aan de kant OTC komen dwarsparkeerstroken. Maar op de voorgestelde plannen staat - mits niet opgemerkt - geen bestemming voor de vermelde beelden. Ze sloten nochtans bij het verhaal van de Oostendse belle époque aan bij de Koninklijke Stallen (alias sportcentrum), de squares en de stenen bank. **Hopelijk worden ze niet zoals de originele stenen bank (in 1971) gebruikt om de stenen strandhoofden te versterken ...**

Info: de Roeselaarse beeldhouwer **Jules Lagae** realiseerde 8 beelden voor het belle-époquepostgebouw van Oostende.

In 1983 werden 4 beelden “teruggevonden”, gerestaureerd en in 1984 op de middenberm van de Koninginnelaan geplaatst: industrie & handel; telefonie & telegrafie; posterijen & spoorwegen en zeevaart & visserij.

MAJESTIC HOTEL – 23 oktober 1914

Erwin Mahieu

De eerste beschieting van Oostende vanop zee gebeurde op 23 oktober 1914 rond 12 uur. Twee Engelse torpedoboten losten enkele salvo's op de stad, waarna de aanval onmiddellijk door Duits geschut beantwoord werd. Na enkele minuten heen en weer vuren was het uiteindelijk raak. Een Engelse granaat kwam terecht in de eetzaal van het Majestic Hotel waarbij dr. Lippe, een Duits militair geneesheer, dodelijk getroffen werd.

Een granaat is ingeslagen op de hoek van het gebouw en op de tweede verdieping werd een erker toegetakeld. Het dodelijk slachtoffer viel in de eetzaal op het gelijkvloers (afb. 1 en 2). Na de beschieting werden de ramen van het gelijkvloers dichtgetimmerd met planken.

Afb. 1 (links): de eetzaal of het restaurant van het Majestic Hotel. De granaat vloog de zaal binnen ter hoogte van de oostelijke mandelige (= gemene) muur net op het moment dat deze zaal gevuld was met Duitse officieren. De dodelijk getroffen dr. Lippe werd op een stuk vast tapijt naar buiten gedragen. Zichtkaart van voor WOI.

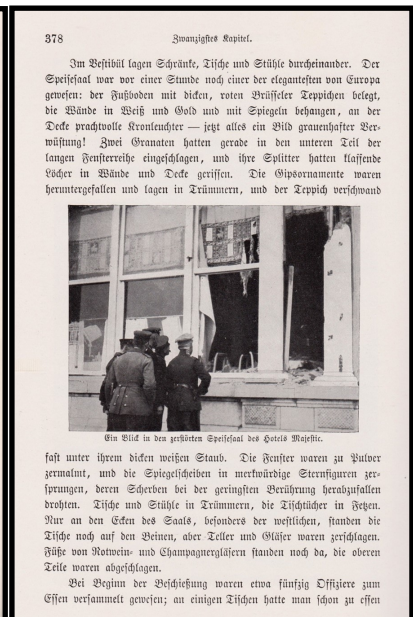
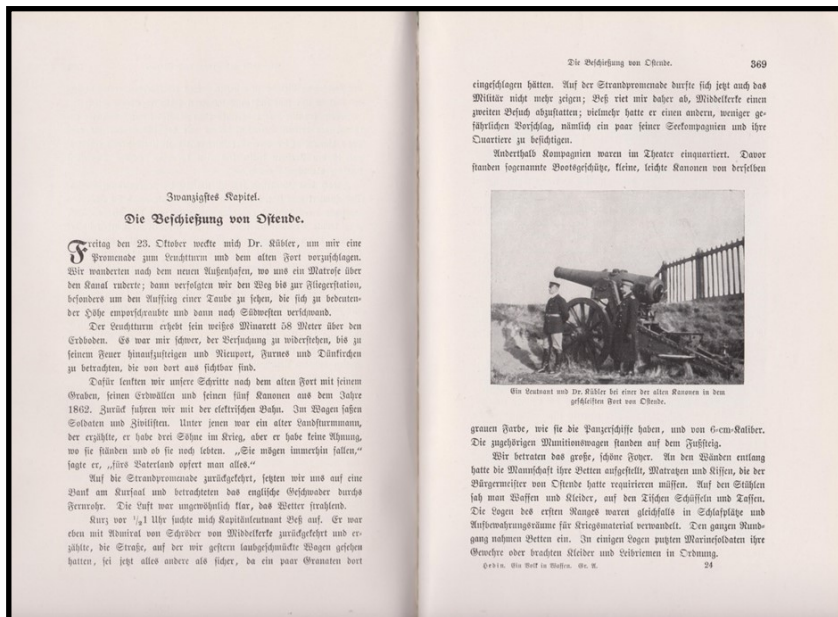
Afb. 2 (rechts): dezelfde zaal in de Majestic, maar kort na WOI. Noot: Je hebt hier een beter overzicht van de zaal. Het vasttapijt werd vervangen ... en ook de stoelen zijn ietsje anders!

De Duitsers lieten een Feldpostkarte drukken van de gelijkvloerse schade aan het Majestic Hotel dat inmiddels met planken was dichtgespijkerd (afb. 3). De Duitse verontwaardiging was groot en de zichtkaart moest deze houding kracht bij zetten. Niet alleen het hotel was geraakt, ook het oostelijke hoekgebouw aan de Vlaanderenhelling had in de brokken gedeeld. Daarom dat de zichtkaart perspectief geeft op de volledige zeedijk.

Afb. 3. De Duitsers maakten handig gebruik van de aanval van 23 oktober 1914 om de agressie van de Britten te illustreren. Uitgeverij *Schaar & Dathe* uit Trier bracht kort na de beschieting een kaart op de markt van het beschadigde *Majestic Hotel* (zie vorige blz.) Er werd wel niet vermeld dat het Duitse leger toen bijna volledig België bezette en dat Leuven, Dinant en Dendermonde als represaillemaatregel door de Duitse troepen werden platgebrand!

Tijdens de eerste Britse beschieting op Oostende was blijkbaar ook de Zweedse ontdekkingsreiziger **Sven Hedin** in de stad aanwezig. Over het voorval wijdt hij een uitgebreid hoofdstuk in zijn boek 'Ein Volk in Waffen' dat in 1915 in Leipzig bij F. U. Brockhaus werd uitgegeven. In het twintigste hoofdstuk met als titel 'Die beschienung von Ostende' schrijft hij een uitgebreid relaas over het gebeuren (blz. 368-381). Op de foto op blz. 378 zie je samengeperst in een klein groepje vijf Duitse militairen net door dat ene gebroken venster binnenkijken om te zien wat er gebeurd is. Duidelijk een in scène gezette foto. (afb. 4 en 5).

Afb. 4. (links) blz. 368 en 369 uit het boek van Sven Hedin.
 Afb. 5. (rechts) Vijf Duitse soldaten gluren binnen in het Majestic Hotel door het raam waar de granaat insloeg.

Illustraties: collectie E. Mahieu

Aanvulling redactie

Luchtfoto Albert I-promenade met prominent aanwezig **Hotel Majestic** (hoek met de Louisastraat), real photo 3410, Beeldbank Oostende, nr. PK/B1980

Op maandag 19 juni om 13.00 uur werd een (tweede) bijscholing per fiets gepland voor "The Crystal Ship". Omdat ik de eerste bijscholing aan me diende voorbij te laten gaan wegens familiale verplichtingen, schreef ik me enthousiast in, maar pas ingeschreven kwam er een opdracht binnen om "The Crystal Ship" op dezelfde dag te gid-sen om 13.45 uur met afspraak aan de aanlegsteiger op de Visserskaai.

Ik begaf me eerst naar het Spaans huisje, afspraakplaats voor de bijscholing waar ik o.a. kort kennis kon maken met curator Björn Van Poucke. Van het Spaans Huisje ging het richting Visserskaai waar ik ruim op voor-hand aankwam en wat schaduw zocht

op één van de aldaar geplaatste banken. Ik kon er vaststellen dat de toiletten er druk bezocht werden (de toilet dame bekeek me na enige tijd toch wat argwanend) en dat de overzetboot telkenmale volle capaciteit overzette en dit in beide richtingen.

Omstreeks 13.35 uur kreeg ik een oproep van de verantwoordelijke van de groep waarbij deze meedeelde dat de groep met ongeveer een kwartier vertraging zou aankomen, gezien het restaurant op de Oosteroever hen niet tijdig kon bedienen. Kan gebeuren!

Om 14.15 uur nog steeds geen groep te bespeuren. Als nieuweling nam ik contact met de dispatching om me te bevragen inzake de geplogenheden bij dergelijke gevallen. Er werd me bevestigd dat de voorziene tijdsperiode van wachten na 30 minuten voorbij was. Ik ging voor alle zekerheid toch nog even kijken of er geen groep aanwezig was op de aankomende ferry maar kon dit in het vele overgezette volk niet uitmaken. Zomaar de afspraakplaats verlaten geeft toch maar een raar buikgevoel! Plots kreeg ik een oproep vanwege de groepsverantwoordelijke dat de groep mee was op de boot. Oef. Toch nog!

De gidsbeurt kon uiteindelijk – onder tropische temperatuur - vertrekken met 45 minuten vertraging. Het werd een verkorte versie want enkele leden van de groep (die aan teambuilding deed) dienden de trein van 16.06 uur te halen. En diegenen die in Oostende bleven, waren zo vlug als tellen naar één of ander terrasje om er te gaan bijtanken, al dan niet preventief. Ik diende dus zelf geen excuus te verzinnen om mijn volgende afspraak te halen.

Geduld is nog steeds een schone deugd!

(foto's D. Beirens)

Duitse spionageactiviteiten te Oostende tijdens WO I

Georges Ruys

Deze bijdrage over de spionage in Oostende tussen augustus en eind september 1914 werd opgezocht in de plaatselijke kranten.

Hoewel verschillende dagboeken eveneens gewag maken van spionage in onze streken, werd dit hier niet opgenomen. Ondervinding leert dat tal van dagboeken jaren na de feiten werden geschreven met de nodige nuances.

Om die reden heb ik me uitsluitend aan de journalistieke berichtgeving gehouden.

Op 4 augustus 1914 stuurt de minister van Oorlog volgend bericht aan de inwoners van België dat de spionnenkoorts op gang bracht.

Verspieding-Bericht aan de Bevolking

Ieder persoon Belg of vreemdeling, overtuigd van bespieding zal voor de krijgsraad verschijnen; deze raad mag de doodstraf uitspreken.

Het vonnis is niet onderhevig aan beroep.

De veroordeelde wordt binnen de 24 uur doodgeschoten.

De Minister van Oorlog:

De Broqueville

Klaar en duidelijk, iedereen was daarmee gewaarschuwd.

Onbekenden uit andere dorpen werden vijandig behandeld.

Anderstaligen werden wantrouwig bejegend en Duitstaligen met argusogen gevolgd in hun doen en laten.

Het is een feit dat voor 1914 Oostende als mondaine stad bevolkt was door vele Duitse inwijkelingen die hier vaak een zekere invloed hebben gehad.

De burgerwacht achtte het moment aangebroken om zich te laten kennen en als verdediger des vaderlands op te treden.

Ze aarzelde dan ook niet na verschijnen van het bericht, in haar ijver en met de hulp van de boy-scouts niet minder dan 47 Duitsers aan te houden en voor te leiden. Men zag overal spionnen en het werd zo erg dat het aanschuiven was voor het politiebureau op de Wapenplaats, bijgenaamd 'Grote Markt'. De zogenaamde 'spionnen' werden binnengebracht langs de Grote Markt en konden na een valabele uitleg terug buiten langs de uitgang langs de Kerkstraat.

Een kalmerend tegenbericht van de krijgsauditeur Baron Du Rutte bracht nauwelijks soelaas:

...is het nodig de bevolking tot kalmte aan te sporen en ze te waarschuwen tegen de neiging om personen waartegen gene ernstige bewijzen noch redens van verdenking bestaan te lichtzinnig te beschuldigen of te verdenken van spionering....

Tijdslijn

20 aug 1914 Brussel wordt door de Duitsers bezet

28 september 1914 Mechelen wordt door de Duitsers bezet

10 oktober 1914 Antwerpen wordt door de Duitsers bezet

15 oktober 1914 Oostende wordt door de Duitsers bezet

Arrestation d'espions

Tout-à-coup la place est en émoi. La police vient de mettre le grappin sur une automobile qui venait d'être louée 300 francs pour conduire un allemand en Hollande. Il l'avait fait attendre dans un hôtel de la rue du Cerf.

*Au moment où il revenait du Kursaal pour s'y placer il fut arrêté et conduit au bureau de police. On le fouilla: on trouva sur lui 4000 Marcs en or et des papiers avec des signes conventionnels. Il fut arrêté et placé au bureau de police sous la garde des gardes civiques baïonnette au canon.
(1) *Le Littoral* - 05 aug 1914*

De politie wist de hand te leggen in de Hertstraat op een Duitser die naar Holland wou vluchten met een taxi. Nadat de kerel uit het Kursaal kwam, werd hij aangehouden en hij bleek in het bezit te zijn van 4.000 goudmarken en papieren met eigenaardige symbolen. Hij werd door de burgerwachten met de bajonet op het geweer weggebracht.

7 Bombes dans un hôtel.

Ce matin un allemand descendu dans un hôtel de la rue de l'Eglise, est parti en promettant de revenir, laissant sur place une lourde valise. Cet après-midi à la suite d'une dénonciation la garde civique a saisi la valise qui contenait 7 bombes.

*(2) *Le littoral* - 5 aug 1914*

4 aug. 1914 In een hotel in de Kerkstraat werden deze morgen in een zware koffer van een gast die even het hotel verlaten had niet minder dan 7 bommen aangetroffen. De burgerwacht vond 7 bommen in de valies.

Het blijkt hier een om een handelsreiziger te gaan die verbleef in de St.-Paulusstraat? De waard van het pension had bij afwezigheid van zijn gast deses valies geopend en volgens hem had hij 7 bommen opgemerkt. De gast werd zodra hij terug in het pension aankwam, onzacht opgepakt en opgesloten. Diezelfde avond werd het misverstand opgelost; de bommen bleken brouwerijproducten te zijn. De man zelf was een handelsreiziger uit Verviers die met een pak verontschuldigingen van de overheid vliegensvlug terug naar Verviers vertrok met zijn gevulde valies. (3) (Ell&Lef. p.12)

L'Espionnage à Ostende

Détails Inédits

Nous avons parlé des captures importantes effectuées à Ostende. Nous avons peu recueillir des détails intéressants au sujet de l'un d'elles, celles du capitaine allemand Erhard

Le capitaine Erhard a été conduit à Bruges hier par les gendarmes et remis entre les mains de l'autorité militaire. L'expulsion de tous les sujet allemands, autrichiens et hongrois à été décidée. Les alsaciens lorrains ne sont pas compris dans ces indésirables. « Ce soir, a sept heures ceux qui n'auront pas quitté la ville seront arrêtés et conduits à la caserne. L'arrestation des espions a été opérée par les policiers d'Ostende.

On-a trouvé Erhard porteur de 3 900 francs, en or allemand et 100 francs en pièces belges de cinq franc. Erhard était porteur d'une dépêche de son gouvernement l'enjoignant à rester à Ostende et se tenir à la disposition de l'Allemagne. On a trouvé sur lui également une clef de correspondance secrete avec l'état-major allemande.

Après son arrestation, on a intercepté une letter adressée à cet espion.

Et chose epouvantable, cette letter émanait d'un belge, et offrait au capitaine allemande des renseignements précieux intéressant la défense nationale.

*(4) *La Saison d'Ostende* - 07 aug 1914*

Arrestatie van ene Duitse Kapitein Erhard in het bezit van 3.900 gouden muntstukken en 100 Bf in stukken van 5 fr, en een codesleutel voor het versturen van berichten. Na zijn aanhouding kon een brief onderschept met inlichtingen over de nationale verdediging.

Volgens E&L betrof het hier de Duitse kapitein Eberhard die in het bezit was van 3.400 fr in Duits goud (in die tijd een formidabel bedrag), 100 fr. in Belgische 5 frank stukken alsook een dubbel alfabet in cijferschrift. Later werd vernomen dat hij voor het vuurpeloton gebracht werd. (Ell&Lef. p.10)

Ostende et la Guerre

Nous avons dit qu'un des plus fins limiers du service de contre espionnage M. Emile Van den Berg, avait organisé la chasse aux espions à Ostende. M. Vignol, commissaire de la Sûreté générale de Paris, est venu passer vingt quatre heures à Ostende, ils'est mis en rapport avec son collègue belge. A l'heure actuelle on peut dire qu'Ostende est purgé des espions qui l'infestaient. Deux espions notoirement connus le prince van Ardeek et un nommé Hugo Dressler, qui étaient à Ostende, ont pris la fuite avant que la main de la justice s'abatte sur eux. Différentes dénociations venues de Bruxelles et de Bruges ont été reconnues-non fondées. L'une d'elles accusaient une personnalité éminente du Littoral qui a donné au contraire des preuves de son civisme en faisant arrêter les allemands logés chez lui.
Bref Ostende est tot a fait tranquille
(5) La Saison D'Ostende- 12 augustus 1914

We hebben gezegd dat een van de speurneuzen tegen de spionage, Emile Van den Berg, een georganiseerde jacht op spionnen in Oostende begonnen is. Mr Vignol, Commissaris van de Algemene Veiligheid van Parijs, kwam hier vierentwintig uur doorbrengen in Oostende, Vandaag kunnen we zeggen is Oostende spionnenvrij. Twee beruchte spionnen Prins van Ardeek en de genaamde Hugo Dressler, die in Oostende waren, konden vluchten voordat ze opgepakt werden. Verschillende geruchten uit Brussel en Brugge over spionage waren ongegrond. Een prominente persoon uit de kuststreek die beschuldigd werd heeft blijk gegeven van zijn staatsburgerschap en heeft een Duitser aangegeven die bij hem verbleef. Kortom Oostende is vrij rustig.

Een terugblik

In juni 1914 liep een Turks schip de haven van Oostende binnen bemand met 800 Turkse officieren en manschappen.

Ze zouden zozegegd een Turkse oorlogsbodem gaan bemannen in Newcastle dat daar voor de Turken was gebouwd.

Het verblijf zou 3 dagen duren maar de boot bleef hier 11 dagen in de haven, onderwijl bezochten de Turkse officieren en matrozen de Belgische kust van Knokke tot De Panne. Ze waren voorzien van stafkaarten uitgegeven door het cartografisch instituut van Brussel.

Ook het binnenland werd druk bezocht door groepen van 30 tot 50 Turken die met de stoomtrams zich verplaatsten naar Brugge, Diksmuide, Nieuwpoort, Veurne en Ieper.

De Oostendenaars schonken er niet te veel aandacht aan, immers de haven werd regelmatig door vreemde schepen aangedaan, en onderwijl werd met die mannen voor goed vertier gezorgd. De 11^e dag lichtte het schip het anker maar de reis ging zeker niet naar Newcastle.

In feite waren het waarnemers die onder leiding van een aantal Duitse officieren ongemoeid langs de kust en het interland rustig alle versterkingen, de toestand der wegen en alle mogelijke gegevens konden verzamelen in het vooruitzicht van de nakende oorlog.

(6) De Vlaamsche Stem - 18 aug. 1915

Dat deze heren zich bezondigd hebben aan spionage is niet te betwisten.

Goed vertier van deze gasten dekte hier de werkelijke reden van het bezoek.

Eind oktober 1914 viel de Turkse vloot de havens langs de Zwarte zee aan en wierp zich als bondgenoot van Duitsland in de strijd.

Op 5 nov 1914 verklaarde Engeland en Frankrijk de oorlog aan Turkije.

(7) De kanonnen van augustus – Barbara Tuchman

(8) The First world War – Hew Strachan

Des espions

Jeudi un espion allemand a été pris à Middelkerke et envoyé sous bonne escorte à Bruges. Vendredi un espion a été pris près du champ d'aviation au Phare. Il a été incarcéré et se trouve en lieu sûr.

(9) Le littoral - 29 aug. 1914

Donderdag 20 aug. werd een spion aangehouden te Middelkerke en naar Brugge overgebracht.

Vrijdag 21 aug. werd een Duitse spion gevat nabij het vliegveld aan de Vuurtoren. Hij werd naar Brugge overgebracht.

Un méprise grave

Jeudi soir, Delcominette, d'Amay, dans le Pays de Liège, et qui s'est réfugié avec sa famille dans une jolie villa de Middelkerke, fut subitement arrêté, et menottes poignets conduit à Ostende, sous l'infalpatation d'espionage Malgré se vives protestations, il fut amené à Anvers, vendredi matin, mais après explications aussi tôt remis en liberté.

(10) Echo d'Ostende - 29 aug 1914

Een ernstige fout: Een inwoner van Amay die hier als vluchteling verbleef met zijn familie in een villa te Middelkerke werd ondanks zijn protesten aangehouden en overgebracht naar Oostende.

Na ondervraging bleek de man gewoon inlichtingen genomen te hebben over zijn verblijfplaats met zijn familie.

Encore des espions

La nuit dernière un officier français-le lieutenant de Lalandelle en mission à Westende, arrêtait un espion allemand porteur d'un attirail de télégraphie sans fil. Cet indésirable a été conduit en lieu sûr.

(11) Echo d'Ostende -31 aug 1914

Nog spionnen: De voorbije nacht werd door de Franse Lt. Lalandelle die op zending was naar Westende een Duitse spion aangehouden die in het bezit was van telegrafisch materiaal.

Ostende Expulsion en masse

Par ordre de l'autorité supérieure, ordre a été donné aux allemands autrichiens et hongrois habitant le pays et n'ayant pas de fils dans les rangs de l'armée belge d'avoir à quitter le pays endéans les trente six heures sous peine d'être considérés comme espions.

(12) L'Echo d'Ostende - 6 sept 14

Massale uitdrijving: In opdracht van de hogere overheid, werd bevel gegeven aan Oostenrijkse Duitse en Hongaarse inwoners van ons land en die geen zoon in de rangen van het Belgische leger hebben het land binnen zesendertig uur te verlaten op straffe van behandeld te worden als spionnen.

Arrestation d'un malandrin.

Mardi vers 7 1/2 heures un nommé T...fut arrêté au. jardin Léopold et conduit à la gendarmerie.

Le quidam était affable d'une casquette de facteur. La foule, croyant

qu'on arrêta un espion, voulait le lyncher.

T... exerçait le métier de courrier et allait de Folkestone jusque dans les provinces investies porter des lettres, seulement il réclamait des 30 et 40 francs au profit de là Croix-Rouge.

Il rapportait également des nouvelles des soldats à leur famille et se disait disposé à

leur porter l'argent qu'on lui confierait. Il a été reconnu que c'était un escroc.

Il a été envoyé à Bruges où il fut écroué.

(13) Littoral - 23 sept 1914

Aanhouding van een schurk: maandag werd een genaamde T. in het Leopoldpark door de rijks-wacht aangehouden, nadat de menigte hem trachtte te lynchen. Hij bleek in het bezit te zijn van brieven die hij trachtte te verkopen tussen de 30 en 40 fr ten voordele van het Rode Kruis. Hij zou ook geld van de families aannemen om aan de soldaten over te maken. De oplichter werd naar Brugge gevoerd en daar opgesloten.

'T LEVEN ZOALS HET WAS OP DE MAALBOTEN TUSSEN 1967 EN 1977 (Deel 3)

Arne Pyson © 2016 (copyright)

N.v.d.r. Een overzicht van de geciteerde schepen vindt de lezer in Gidsenblad 2017-1.

VIP's aan boord

Buiten het zomerseizoen in de jaren 1960 – '70 hadden we in eerste klasse veel zakenmensen en gekende VIP's mee zoals zangers, filmsterren, politici, Royalty's, enz. Toen konden de reizigers in het restaurant en zelfs in de hutten, tussen een 'à la carte'- maaltijd of een menu kiezen.

Bij 'à la carte' konden de passagiers onder meer kiezen voor echte 'Cassoulet de Carcassonne' de dure 'Paté de Foie Gras', verse Kreeft, 'Dover Sole', de mooiste 'Filet pure', 'rundercarré' en 'the most expensive food item' 'Beluga Caviar'. Natuurlijk mocht er dan geen dure champagne ontbreken. Wij 'pushten' deze maaltijden vooral omdat wij op procent werkten. Als cabinesteward toen, vochten we om de VIP's te mogen bedienen; mits goede verzorging was er altijd extra drinkgeld te rapen.

Bv. koningin Margaretha van Denemarken was een regelmatige gaste in de luxesuite. De twee luxehutten op de pakketboot '**Koning Albert**' grensden aan elkaar en bij het openen van het mid-dendeel werd dat één grote suite. Ze was een heel lieve dame, voor wie ik vaak boodschappen haalde in het taxfree winkeltje. Vooral Lucky-Strike... ze was een fervente kettingrookster. Ik kreeg dan een briefje van 10 shilling, toen ongeveer 70 BEF.

Op de car-ferry's als cabinesteward werken was niet zo evident. De hutten bevonden zich op het buitendeck. Aan die ene of andere zijde een rukwind, en je plateau met alles erop en eraan ging overboord.

We hadden ook geregeld Antwerpse Joden van de diamantsector aan boord, zoals de heren Ginée en Rosenthal. Maar één iemand zal me steeds bijblijven en dat is meneer Mittelman, een nogal kleine, kalende en corpulente man. Hij had als kind de concentratiekampen meege-maakt.

Telkens hij inscheepte, maakte hij een wandeling op en rond het schip, ook in tweede klasse. Hij telde hoeveel kinderen er ongeveer aan boord waren en dan kwam hij bij ons in de bar eerste klasse, waar ik commis was, snoep en chocolade kopen, om uit te delen aan die kinderen. Ikzelf kreeg dan altijd een zakcent want hij wist dat mijn vader Dachau had overleefd.

Prinses Margaretha van Denemarken stapt aan boord van een pakketboot. Op de loopplank eerste luitenant (dd. commandant) Emiel Vanbellinghen. Beeldbank Oostende nr. M002161
Vermeedelijk april 1960, herkomst August Goethaels, Oostende.

Op de pakketboot '**Koningin Elisabeth**' waren er eind jaren '60 voor dagreizen (7 uur aan boord en afvaart om 10.15 uur) eind maand september, veel VIP's aan boord.

Ik was commis in de bar eerste klasse, de barman was de oude rat 'Bobtje', 'Old-School' klasse. Zon- en feestdagen was hij 'upgetut' en droeg hij nog 'getten' over z'n schoenen. Hij had nog een schee midden z'n haar, vol met brillantine. In de zomer na z'n middagmaal in de 'Wellington' of 'La Renommée' op de Zeedijk, verplaatste hij zich met paard en koets naar de renbaan in Oostende om er te gokken. Hij had nog vóór den oorlog, als maître d'hôtel, in de duurste en chicste klas-senhôtels gewerkt in Nice, Monte-Carlo, Biarritz & Oostende. Maar hij was goed voor mij. Als jonge snotneus leerde hij mij heel veel over het 'métier' en over het leven.

Maalboot Koningin Elisabeth verlaat haven Oostende. Beeldbank Oostende nr. M002354 Herkomst Arne Pyson, Oostende

Het eerste wat ik moest doen als ik om 7 uur aan boord kwam, was een grote pot, verse koffie halen in de keuken, om 'Bobtje' z'n 'poester' te maken. Eerst koffie, dan de bruine suiker oplossen en dan pas een flinke scheut cognac erin. Tegen de afvaart om 10.15 uur had die dan al heel wat binnen hé!

Dan begonnen we de 'mise-en-place' te maken en één van m'n taken was ook de siphon ('de bomme') te vullen voor de soda in de whisky.

Eerst water en dan met een speciale sleutel, één gaspatroon laden, dit was voldoende om genoeg druk te hebben.

Bob zei tegen me "Pyson-g-tje vult eki de bomme". Ik antwoordde: "Chef, ik heb..." en hij reageerde: "Geen commentaar, de bom vullen". Oké, ik plofte er een tweede gaspatroon bij.

Enkele 'poesters' verder sprak Bob: "Pyson, wanneer ga je nu eigenluk die bomme vullen?!" Ik weer: "Chef, ik heb zojuist..", waarop Bob heel luid reageerde:

"Godver..., 'k dulden geen tegenspraak hé...vult die bomme nu !!"

Zo gezegd, zo gedaan een derde gaspatroon erbij.

We waren een uur in zee, komt er een Britse gentleman, zo een met een monocle in z'n oogkas, uit een luxehut naar de bar voor z'n 'early morning whisky.' Bobtje' bedient de man en vraagt: "You care for a bit of soda, Sir?" De man houdt z'n glas whisky scheef om er wat soda in te laten spuiten, boem! Natuurlijk met zo een druk in de bomme, hangt het hele plafond en wij ook vol met het geestrijke vocht en op de grond een leeg glas. Commentaar van de Lord: "I say, old chap, that's just not cricket what? ofte: verkeerd bezig hé. "Cheerio" en hij verdween weer in z'n hut.

Ook nog op de '**Koningin Elisabeth**', eind september, dezelfde bar maar een andere oude rat, barman 'Fredje'. Komt er een heel mooie roodharige, deftige lady met zoontje uit de luxehut naar de bar. Zegt Fred tegen mij: "Isn 't she lovely, but red hair, in my opinion is dangerous"

Ze wilde juist een koffie bestellen, en Fred laat een luide wind of 'fart' in het Engels. "Awel dirty boy", zegt Fred tegen die kleinen.

Antwoord van die kleinen: 'It is not me, it is my mammy!' En boem-patat krijgt die kleinen van z'n moeder een oorveeg.

Als er een 'voyageur' een 'straw' of 'paille' kwam vragen was z'n antwoord steevast: "Ist voe te zuggen of voe te bloazn".

‘Mooschen’

Tijdens de wintermaanden was het soms dagenlang kalm aan boord. Er viel dan ook niets te verdienen.

Op de pakketboot ‘**Prinses Paola**’, ergens begin jaren 1970 bestond het team uit chef-steward bijgenaamd ‘De Neger’; mijn collega en goede vriend bijgenaamd ‘Futte’ was ontvanger en ikzelf buffethouder restaurant.

Onze Chef was nogal een speelvogel en hij haalde grappen uit met ons. En we lieten ons natuurlijk helemaal niet doen. Soms smeerden we de klink van z’n hut in met schoensmeer of wreven we de binnenkant van zijn dienstpjet in, met een verbrande wijnkurk zodat zodra als hij z’n kepie afzette er een zwarte streep op z’n voorhoofd verscheen.

Soms bleven we in Dover overnachten, gingen 's avonds naar de plaatselijke bioscoop of wat pubs bezoeken - als we centen hadden - zo niet bleven we aan boord een glas drinken. En dit kon soms aardig uit de hand lopen.

's Morgens om 7 uur werden we dan brutaal gewekt door de ‘Neger’ met een glas water in ons gezicht. Dat deed hij niet ongestraft natuurlijk. Voor we gingen slapen, werd de deur van onze slaapzaal, met een de haak op een kier gezet en bovenop de deur plaatsten we een pot water. Van zodra hij 's morgens de deur openmaakte, kreeg hij zelf een douche.

Als hij z’n leesbril op zijn bureau liet liggen en we zagen de kans, dan smeerden we zijn glazen in met tandpasta, of wat olie. Natuurlijk moesten we dan de weerbots kunnen verdragen.

Nu op een dag was er afvaart om 14.45 uur uit Oostende, er waren weinig passagiers en het was een kalme reis. In het restaurant van de ‘**Prinses Paola**’ waren er twee glazen deuren, één naar de snackbar tweede klasse en één die toegang gaf naar de pullman & bar eerste klasse boven en naar toiletten en rustsalons eerste klasse beneden.

‘De Neger’ zag ‘Futte’ verdwijnen naar eerste klasse en dacht dat hij naar het toilet was. Maar ‘Futte’ was er eentje gaan drinken naar de bar. De ‘Neger’ vulde een pot met ijskoud water en sloop naar beneden.

Men moet weten dat de deuren van sloopstoiletten toen een opening hadden boven en onder, zodat men kon zien in geval van nood, of er nog iemand de zaak bezet hield.

Dus keek ‘De Neger’ onderaan de wc-deur van het mannentoilet en zag een paar zwarte schoenen/sokken en broek – die behoorden tot de standaardkledij van de stewards - en goot vlug het water over de bovenste deuropening. Daarop vluchtte hij naar boven om terug, nietsvermoedend, aan z’n tafel, juist over die glazen deur plaats te nemen.

Die deur vloog open en er stormde een Britse passagier vloekend en tierend het restaurant binnen: “I will kill the F.. Bastard!!!”

Op zo’n kalme reis werden de nieuwelingen soms in het ootje genomen. “Manneke we komen aan in Dover, ga eens de sleutel van de gangway halen bij de purser.” Die nieuwe gasten hebben soms via de purser naar de brug en via machinekamer naar de marconist, een tijdje zitten zoeken naar iets dat niet bestond aan boord. Voordeel: zo hebben ze het schip leren kennen.

Soms moest een jonge gast met een groot mes op een houten plank een half uur bloem kappen in de keuken. Toen die arme jongen honger had en aan de tweede kok ‘Achiël’ om wat soep vroeg, mocht hij uit de grote pot scheppen. Dit was natuurlijk geen soep maar de nog niet ontvette, bruine fond die al een tijd aan het trekken stond. Die gelatineuze bouillon heeft hem wel een tijdje op de pot laten zitten... ‘mé de vliegende spetter’.

Prinses Paola (1966-1988)
projectfiche Stadsarchief Oostende / Thuis-
haven Oostende [https://www.oostende.be/
Product.aspx?_vs=0_N&id=8373](https://www.oostende.be/Product.aspx?_vs=0_N&id=8373)

De collega's speelden soms ook een spelletjes met de officieren.

Bij aankomst in Oostende moesten we lege flessen, plateaus met gleiswerk en glazen gaan zoeken op de buitendekken en die verzamelen.

Op de **'Koningin Elisabeth'** liep er telkens een oude man, gekleed in een zwarte vuile gabardine - 'ëntje van thank you misses - met een grote zwarte alpinemuts op en een 'kannesjaire' onder z'n arm, door de pullman en op de dekken. Hij was steeds op zoek naar kranten en vuile boekjes. Wij meldden dat aan de chef-steward 'Fraise' en die antwoordde:

"Oed je tétter, da is 'Liza Bloare' den Ouwen".

Maar hij was blijkbaar niet alleen, die z'n ronde op de dekken deed.

De chef van de walkuisploeg 'Sjhaive Lavabo' ook, maar dan om te zien of er geen 'halve crown of penny's' onder de houten zitbanken lagen.

Toeval wilde dat ik jaren later in de winter van 1970 terug met 'Liza Bloare' heb gevaren maar dan op de **'Prinses Paola'**. Ik was cabinesteward en het was mijn taak ook om tijdens de middag, de commandant in z'n kajuit te bedienen. Hij bestelde steeds hetzelfde tijdens de dagreis.

'Americain maar geen préparé (ging hij dat zelf doen?) met friet' maar hij eiste dan ook telkens alles erop en eraan. De volle fles 'Worcestershire-saus' moest van 'Lea & Perrins' zijn, volle peper- en zoutvaten, 250 gram boter, een half brood, een vol potje mayonaise, een vol potje 'Savora'-mosterd, een vol potje augurken, een vol potje kappertjes en fijngehakte ajuin en twee eieren.

"Ik zal bellen als je kan komen afruimen, steward". Toen ik ging afruimen bleek alles op, leeg, uitgelekt. Ik zei tegen m'n chef: "Dit kan niet."

"Trek het je niet aan, hij neemt alles mee naar huis," was het antwoord.

Hij betaalde steeds correct tot op de frank bij het afruimen.

Soms gaf de chef me wat 'vuile boekjes' mee voor hem. En dan was hij tevreden. Het was mijn laatste reis, voor ik m'n dienstplicht mocht gaan vervullen,

Toen zei ik hem: "Commandant, ik zal u niet meer kunnen van dienst zijn want ik moet binnen bij 't leger." Zo gierig als hij was, greep hij z'n geldbeugel en ik kreeg 20 BEF van hem. Ik stond aan de grond genageld en kon mijn eigen ogen niet geloven. "Wa? Da bestoa nie!" riep de chef, toen ik hem dit vertelde.

Ik weet nog op de **"Prince Philippe"** werkte onze purser, bijgenaamd 'Podding-tje'; het was een brave man, maar een echte 'kutkammer'. Z'n bijnaam had hij verdiend omdat hij in de namiddag altijd een frangipane met koffie kwam nuttigen telkens onze chef-steward had omgeroepen:

"Afternoon tea is being served at the restaurant". Natuurlijk als de zaal vol zat, was hij daar hé.

"k Roepen nie vor hem hé," zei de chef. Op een dag hadden we een schep zout in z'n koffiepotje gedaan. "Steward," zei hij, "le caffee heft un geel besonder smaksje hin" en zonder verpinken dronk hij het kopje leeg.

Hij kon ook ontzettend domme uitspraken doen door het 'public address system' ofte de micro.

We hadden op een dag ergens een kleine verroeste sleutel gevonden, waarschijnlijk van een oude valies en die binnengebracht op het pursersbureel als verloren voorwerp. En dan was het over het gehele schip te horen: "A very important key is found on board./ une clé très importante a été trouvé à bord../ ein sehr wichtiger Schlüssel ist an Bord gefunden." ...Iedereen plat van het lachen natuurlijk.

Pakketboot "Prinses Paola" bar-lounge 2° klas bakboordzijde. Beeldbank Oostende nr. M001395
Foto Luc, herkomst Roger Vens, Oostende

De "Roi Leopold III" pakketboot van de Oostende-Dover lijn. De bar eerste klas dek A voor, was eveneens het verkooppunt van taksvrije goederen voor eerste klasreizigers. Rechts hofmeester Gilbert Deschepper. Beeldbank Oostende nr. M002548
Herkomst August Goethaels, Oostende

Maar ook onder collega's werd er veel 'gemooscht'. De barman tweede klasse Maurice bijgenaamd 'Spakke', afkomstig uit het Gentse, kwam steeds met z'n fiets naar het werk, en zette die aan boord in de 'garre', een ruimte tussen de trap naar keuken en restaurant. Nu onze 'incasseur' bijgenaamd 'Schickel' had tijdens de reis het voor- en achterwiel van de fiets omgewisseld. Toen we allemaal 's avonds aan de wal gingen zagen we ook 'spakke' met de fiets op z'n rug, via de gangway de kaai opkomen. Nietsvermoedend en met wat glaasjes op natuurlijk sprong hij op het zadel en begon te stampen, zonder resultaat uiteraard.

Zoem/zoem/zoem... van zijn fiets afgestapt en maar kijken en zoeken:

'Oe katta nè' en dan iets later '...goedverdoemme !!! ze hen me bi me kluten, die klutzakken' ...Wij weg natuurlijk.

Als je van wacht was - elk z'n toer maar voor ons jongeren veel vaker - had men de taak om de officieren te bedienen na aankomst. Dit was een apart ritueel. Die mannen kwamen toen in vol ornaat aan tafel en als laatste kwam de commandant binnen en iedereen veerde recht. "Steward, je mag beginnen", klonk het dan. De chef-steward stond streng op je handen te kijken of je het wel volgens de regels deed. Zo niet kreeg men een 'pêk in ze viole'.

De rang en functie van de officier bepaalde ook wie eerst en vervolgens bediend werd. Ook moesten we voor hun uitgebreid ontbijt zorgen in de morgen, dat betekende extra vroeg opstaan. Het waren altijd de jongsten die het aan hun been hadden, terwijl de anciens aan wal mochten in Dover. Wij moesten zo ons vak leren... was hun uitvlucht. Zelfs bij onze eigen maaltijd, mochten wij als jonge snaken, niet aan dezelfde tafel plaats nemen als 'd'oude ratten'.

Als de 'Roi Léopold III' een 'dubble reize' had (vertrek 14.15 uur - aankomst Dover 17.30 uur) dan bleven we daar een nacht liggen, om op de middag 12 uur weg te varen met aankomst in Oostende om 16 uur. Sommige vrouwen kwamen op het staketsel ter hoogte van de 'Franlis' hun man uitwuiwen. Kwatongen beweerden: om te kijken of hij wel zeker weg was. Nu, de chef-kok 'Zotten Maurice' zwaaide door de patrijspoort met een keukenhanddoek naar z'n eega. De 'Neger' zei tegen een commis: "Neemt een pot water, doe het venster in het restaurant open en giet dit over het hoofd van de kok. Wat dien kleinen niet wist, was dat een andere steward bijgenaamd 'Colle', van de 'Neger' de opdracht had gekregen om op het dek erboven, klaar te staan om ook water te gooien op die jongen. De 'Neger' zelf stond dan daar nog een dek hoger, klaar met een kan water.

Ook kreeg een 'commis' soms een 'crème patéke' (gebakje) in het gezicht geduwd of een rauw ei...op z'n kop, 't was goed tegen de 'pellekes in joen hoar.'

Op de 'dubble reize' tijdens de heenreis, moesten de jonge gasten de 'Pick's' of onze slaapplaatzen gaan kuisen. Dat gebeurde in onze onderbroek, want gegarandeerd gooiden de 'd'oude ratten' emmers water over je heen. Dan was het vragen aan de kok of men z'n 'goed aan de stoof' mocht laten drogen. Dat kostte je natuurlijk een pint voor de keuken.

Tijdens zo'n 'dubbele reis' kwam er soms 's avonds in Dover een teruggezonden passagier aan boord, een 'Renvoyé'. Iemand waarvan het paspoort of zo niet in orde was voor de Britse 'immigration'. Die plaatste men dan in een afgesloten cabine op het buitendeck. Wij brachten hen dan koffie/thee 'pain, beurre en koffeteûre'.

En 's anderendaags werd die dan ontscheept of op een schip teruggezet vanwaar hij kwam. Om te beletten dat er vreemde figuren op en van het schip liepen, zat er 's nachts een matrooswachsman aan de gangway. Die was even naar het toilet toen onze goede collega Wilfried 'Beethoven' genaamd, terugkwam van een kroegentocht en 'poepeloere' aan boord was gesukkeld. In onze slaapkwartieren de 'Pick's' had hij een dispuutje met een andere collega 'Trompetje'. Na wat veel 'babblen en zeveren' zag Wilfried het niet meer zitten en zei: 'Kus me kl..allemoale 'k ga m'n pusten scheuren. 'k Ga noar me kot. Hij pakte z'n 'pluizak', deed zijn 'paalto' aan boven op z'n pyjama en op z'n 'sluffers' ging hij het dek op. Nu die matroos van wacht, behoorde niet tot de vaste bemanning en kende 'Beethoven' van haar noch pluimen. Hij zag hem ronddolend op het dek en dacht dat het een vreemden was en riep: 'Hoi komme kè hier.' 'Beethoven' kon natuurlijk z'n bek niet dichthouden en de wachtsman reageerde: "Oed je mulle matje, go je boel zoekn tè?"

En opeens boem, patat een klopp op z'n gezicht en onze 'Wilfried' is dan bewusteloos in een hut geplooid. 's Morgens kon de chef-steward 'Mulle' er niet mee lachen.

Het verhaal van Charly en z'n hond. Charly was een bagagedrager/'porter' in Dover.

Hij kwam bij aankomst altijd stiekem wat sigaretten of tabak kopen bij ons in de bars aan boord. Soms zagen we hem ook 's avonds, in de plaatselijke pub 'Golden Arrow' juist buiten de 'Marine station' in Western Dock's.

Daar namen we altijd een taxi naar 't stad. Er kwamen veel Engelse douanebeamten, bobby's, kaaiofficieren & bagagedragers na hun dienst iets drinken. We kenden die mannen goed en soms speelden we ook 'darts' met hen.

De eindejaarsfeesten kwamen naderbij en Charly vroeg om hem wat sterke drank te bezorgen voor z'n kerstfeest. Toeval wil, dat ons schip met 'Christmas eve' in Dover bleef overnachten. 'No problem,' zei hij, "ik zal jullie uitnodigen om kerstavond bij ons thuis te vieren." Die bewuste avond reden wij met een taxi naar het huisje van Charly op de baan naar Folkestone. M'n kameraad en ik kwamen daar toe met enkele flessen, sigaren en wat chocolade als geschenk. Bleek toen dat zijn vrouw en dochter twee beeldschone verschijningen waren. We keken elkaar aan en ons besluit stond vast: Charly zou middernacht niet halen en wij, wij zaten 'met uze broek vul goeste'.

Zo gezegd zo gedaan, en rond 23 uur, 'hij stiepel' en de dames ook 'zochte'.

'En twa's van dadde'. Nu in volle actie voelde ik opeens achteraan m'n billen een warm en vochtig iets. Ik roep naar m'n collega '...' 'Ik zien wel je moat, moa da doeje nie, hé'. Ik hoor aan de andere kant van de woonkamer iets...een gemompel...een antwoord (?)

Licht aan en wat bleek ... dat de hond van Charly 'a me bille lekte'...

Hetzelfde jaar bleven we daar ook overnachten met oudejaar. Wij deden vrijwillig die reizen, zodat gehuwde collega's thuis konden vieren.

Nu in de 'Crypt lounge-cocktail-Bar/Restaurant 'Shakespeare' in Benchstreet werkten 'Diana' en haar vriendin als serveuses en al geruime tijd waren we daar klant. Wij uitgenodigd om 'New-Year's eve' in de zaak door te brengen. En zoals van ons verwacht, hadden we ook een paar flessen en wat rookgerief gesmokkeld.

Bij sluitingstijd vragen de dienststers ons mee voor een privéparty bij hen thuis een eind verderop. Op de bovenverdieping lag de moeder van 'Diana' (gehandicapt) in haar bed. Ze had al een paar keer geroepen: "Wat gebeurt er daar?" "Oh, niets," antwoordde de dochter des huizes, "een paar vrienden op bezoek." Na de nodige geestrijke drank, was het al vlug gang bij die meiden. Ik hoor vreemd gerommel en lawaai in de woonkamer en ik op zoek naar een lichtschaakelaar. Ik doe het licht aan en wat zie ik: m'n kameraad en die jonge vrouw, beiden naakt, op handen en knieën op zoek naar haar ooglenzen. 'Can you imagine'. Wij zijn allemaal in een slappe lach geschoten dat er van 'fucky-fucky' niets meer in huis kwam, dan nog maar éne gedronken op het nieuwe jaar. Stress of burn-out en dergelijke bestonden nog niet, dus om stoom af te blazen gingen we 'mooschen' ...

ZEEVIS GROOT- & KLEINHANDEL

Van Haudt Patrick - Van De Wynckel Christa

VISMIJNLAAN 134-135

8400 Oostende

T vismijn 059 32 19 95

F 059 33 19 95

OPENINGSTIJDEN:
ma-di-wo: 8u - 16u
do: 8u - 13u
vrij: 8u - 16u
za: 8u - 13u
zo: sluitingsdag

